

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'atragatorului (L8-vessutoza), Nr. 5.

Scrierile neînținute nu se vor primi decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii.“ Articoli trimisi și repubblicati se vor arăta.

FEDERATIUNEA

Diurnal politic, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

D'in cau'sa serbatorei catoliciloru, numărul prossimul alu diuariului nostru va apărî numai dominec'a venitoria.

Redactiunea.

Asta-di, 7. decembre, se pertratâ înaintea camerei juratiloru d'in Pest'a unu altu procesu de pressa intentat redactorelui acestui diurnal de procurorul generalu sub pretestulu notei de infidelitate. Redactouulu, Ionu Porutiu, se aperi pre sine insu-si intr'unu discursu mai lungu contr'a delictului pretinsu. Dupa scurte replici si duplice d'in partea procurorului generalu si a acusatului, acestu-a fù absolvitu cu 7 contr'a 5 votari, si procurorul generalu fù condamnatu la solvirea speselor processuali. Publicu considerabilu assistâ la acésta pertractare interesanta. Decursulu processului va urmâ in Nrii prossimi.

De pre campulu resbelului.

Scirea cea mai importanta, si totodata cea mai imbucuratoria, venita de pre campulu resbelului, e că generalulu Ducrot francese, in 30. nov., liniele prusesci de la Parisu; trecu preste fluvialu Marne cu 150,000 fetiori, si l'u pusestiune in Nogent, ce'a ce nu va sè dica neci mai multu neci mai putienu, decât ca Parisulu e eliberatu.

Cu privire la acésta operatiune ofensiva a francesiloru, primirami urmatorile sciri detaiate, dateate d'in palatulu guvernului d'in Parisu in 30. oct., ser'a, si sosite la Tours prin balonu in 1. dec.: „Proclamatiunile generaliloru Trochu si Ducrot, publicate ieri, produsera sensatiune mare. Proclamatiunea generalului Trochu face responditori pentru sangele ce se va versâ pre acei-a, alu caroru-a egoismu infamu calca in pitore civilisatiunea moderna si dreptatea. Proclamatiunea generalului Ducrot dice: Joru innaintea natiunei, că me voi reintorce la Parisu numai mortu, séu ca invingatoriu.

„Operatiunile ofensive s'au inceputu ieri demanetia (29. nov.) Soldatii marinari si gardele natiunale au ocupatu cu asaltu gar'a călii ferate de la Choisy. Totodata asta-di si in noptea trecuta s'a facutu unu atacu contr'a L'Hay, fiindu iloscuit de una canonada neintrerupta.

„Lupt'a s'a desvoltat pre mai multe puncte. Asta-di demanetia (30. nov.) generalulu Ducrot trecu preste fluvialu Marne; pre la media-di ocupâ Montmelis, de unde inse se retrase éra-si. Actiunea principală a luptei urmâ intre Champigny, Brie-sur-Marne si Villiers-sur-Marne. Trupele noastre trecu preste Marne pre optu poduri, si in ser'a acésta si-tienu pusestiunile loru. Ele facura prisonieri si ocupara doue tunuri. Acésta lupta fù sustinuta, asié discundu, pre intregu cerculu Parisului, de unu focu de artilleria teribilu, care sgudui totu pusestiunile inimicului, de tunurile cari se aflau pre năile de pre Sein'a si Marne, si de vagone pancerate. In cooperatiune cu actiunea acésta, dupa media-di urmâ unu atacu contra cetății Epinay, carea fù ocupata de vice-admiralul Larençiere, cu care ocasiune facu mai multi prisonieri, intre cari se afla si unu adjutant-generalu, si ocupâ doue tunuri. Actiunea ingagiata pre intregu lini'a se va continua mane demanetia (1. dec.) Generalulu Renault, comandantele corpului alu doilea de armata, si generalulu Lacharriere fure vulnerati. Trochu dechiarâ, că generalulu Ducrot si-a cascigatu merite forte mari pentru tiera. Avemu aprope la 2000 raniti. Perderile prusiloru sunt forte mari.“

Raporturile militare oficiale d'in Tours, dateate d'in 2. dec., constateaza, că operatiunile ofensive s'au

inceputu in 28. nov., ser'a, cu una canonada terribila. In 29. nov., la reversatulu dioriloru, urmâ una esplorare mare contr'a Bugenval-ului si contr'a aradicatureloru de la Boispreau. In sudu, generalulu Vinoy facu una miscare contr'a L'Hay si contr'a garei călii ferate de la Choisy-le-Roi. Pusetiunea d'in urma fù ocupata. Inimiculu, fiindu surprinsu in Choisy, se retrase in disordine spre L'Hay. Trupele francese strabatura in liniele inimicului, inse, conformu planului comandantului supremu, primira ordinu a nu innaintâ mai de parte. Prusii suferira perderi forte mari in acésta lupta. Trupele francese respinsera pre prusi de pre peninsula Gennevillers, si dupa ace'a ocupara insula Marante si Port-en-Anglais.

Unu telegramu d'in Brussel'a, datatu d'in 3. l. c., ni aduce scirea, că, immediatu dupa marea erumpere d'in Parisu, armat'a francesa de la Loire a batutu, in 1. dec., arip'a drept'a a armatei prusesci, si dupa ace'a si-a luat ualea spre Parisu. In urmâ acestei ofensive fericite, generalulu Arelles a emisu cătra armata unu ordinu de dî, in care dice: Parisulu a frantu liniele prusesci; generalulu Ducrot innaintea in fruntea armatei sale spre noi, asié dara sè-i mergemu innainte.

Cătu despre telegramele prusesci, relative la erumperea francesiloru d'in Parisu, potemu afirmâ cu totu dreptulu, că acelea esceleza in esagerari si minciune. Asié, regele prusescu telegrafa reginei in 30. nov.: „Asta-di se intemplara erumperi insemnate; in estu, contr'a würtembergianiloru, si contr'a sasoniloru la Bonneuil-sur-Marne, Champigny si Villiers, cari fure ocupate, si le poturâmu reocupâ numai ser'a cu ajutoriulu brigadei a siepte-a.“

D'in alta parte se telegrafeaza d'in Versailles, totu cu datulu 30. nov., urmatoriele: „Lupt'a a durat pâna la 6 ore ser'a, candu trupele nostre invingatorie au fostu respinsu pre inimicu pre intrega lini'a.“ — Dupa ace'a, in prim'a decemvre apare si generalulu Tümpeling cu unu raportu despre acésta erumpere carea, dupa marturisirea lui, a fostu respinsa cu victoria de doue ori d'in partea prusiloru, una-data la una ora, si apoi la 6 ore.

Venindu-ni totu in tempulu acelu-a si raporturile francese, conformu caroru-a generalulu Ducrot a tienutu pusetiunea ocupata si, prin urmare, a frantu liniele prusiloru, trebuiam sè ne indoimur despre adeverul loru, că-ci se demintiu prin cuvintele regelui prusescu. — In fine, in 2. dec. regele era telegrafeza reginei: „Ieri nu s'a intemplatu neci una lupta. Prusii, würtembergianii si sassonii reocupara asta-di punctele de d'incepe de Marne, Champigny si Brie-sur-Marne, cari fure ocupate de francesi.“ — Asié dara regele prusescu numai a visatu in depesi'a sa d'in 30. nov., carea anunciază, că Champigny, Bonneuil si Villiers fure degâzii reocupate in ser'a erumperei (30. nov.); totu asié a visatu, — ca sè nu ne folosim de altu terminu, — si generalulu Tümpeling, pre cum si tote celealte telegrame d'in Versailles, relative la acésta lupta.

Asta-di se constateaza in modu indirectu, că francesii au reportat, in 30. nov., una invingere deplina, că au ocupat de la prusi mai multe puncte intarite, si că aceste-a le-au tienutu pâna in 2. decemvre, demanetia. Deci ce credientu sè mai pota meritâ pre venitoriu firm'a: „Regele cătra regin'a“, candu in 30. nov. a vorbitu neadeverulu, si dupa doue dîle trebui sè recunosca, că a ministru?

Parasindu generalulu Ducrotu cu trupele sale Parisulu, a joratu, că séu se va reintorce ca invingatoriu, séu nu se va mai reintorce neci una-data. Toto-data a dechiarat că, daca i-va succede a se tiené in Champigny 24 de ore, si-a ajunsu scopulu, si assediarea Purisului e franta. Elu a invinsu si, dupa propri'a marturisire a regelui Wilhelmu, s'a sustinutu in Champigny nu numai 24, ci celu putienu 40 de ore, de unde urmeza, că intru adeveru a frantu liniele assediatorie a le prusiloru; că-ci, daca prusii nu au facutu indata la 1. dec. incercarea d'a reocupâ punctele perduite, ace'a s'a intemplatu d'in cau'sa, că s'a sentit

prè slabii in loculu acestu-a, si trebuira sè tramita acolo intariri insemnate, spre ce, lucru naturalu, li-au trebuitu si tempu.

Inse aceste trupe trebuiau luate d'in armat'a assediatoria, de unde urmeza, că lini'a cea estinsa de assediare in alte puncte nu mai poate fi apelata contr'a altoru erumperi mari; prin urmare nu incap neci una indoieala că intru adeveru ea e franta. Deçi, preste putienu ne potem accepta la unu telegramu alu „regelui cătra regin'a“, in care se va dice, că armat'a prusesca s'a retratu de la Parisu d'in consideratiuni umanitarie.

Unu telegramu nemtescu d'in Versailles, datatu d'in 2. dec., mai comunică, că colon'a de armata a marelui-duce de Mecklenburg fù atacata cu vio-lintia in 2. l. c., demanetia, pre lini'a Orgères si Bagnieux, de corpulu alu 15, si 16. de armata alu francesiloru; inse francesii fure respinsi preste Loigny, si nemti ocupara cu asaltu cetatea Pou-pry. Inimiculu, ce a inaintat pâna aproape de Artenay, perdut mai multe sute de prizonieri, precum si 11 tunuri. Perderile nostre (ale nemtilor) nu sunt ne insemnate, inse si ale inimicului sunt forte mari.

Dupa scirile d'in Genu'a, dateate d'in 2. dec., Teresit'a Garibaldi-Canzio, fiz'a generalului Garibaldi, a primitu de la tata-séu urmatoriulu telegramu: Autun, 30. nov. Amu ocupat cu asaltu pusetiunile inimicului de la Lantenoy, langa Dijon. Brigad'a Bossak respinsu pre prusi d'in Dijon, si apoi s'a reintorsu la Lantenoy cu preda insemnata. Ieri, Dijon-ulu fù reocupat de 40,000 prusi, cari inse nu au facutu neci unu atacu.

Una depesia ministeriala d'in Tours, datata d'in 3. dec., si tramisa prefectiloru, comunică, că in 2. l. c. armat'a de la Loire si-a continuat miscarea, cu care ocasiune s'au intemplatu lupte noue, inse fara ce-va rezultatul pentru ambele părți belligerante. — Generalulu Sonis fù vulnerat si prinsu, ce'a ce a causat, ca mersulu corpului alu 17. de armata sè se sistez pre cătu-va tempu. De altintrele trupele francese si-au tienut tote pu-setiunile.

Liberitate de pressa magiara.

Sub acestu titlu cestim in diuariulu „Osten“ d'in Vien'a urmatoriulu raportu originalu, ce i se comunica d'in Pest'a cu datulu 1. decemvre, si pre care lu reproducem si noi, fara d'a aprobâ a nume ce'a ce dice despre „patri'a austriaca“:

„Sunt libertati, cari n'au nimieu comunu cu libertatea adeverata decât numele. Aceste sunt libertatile, ce si-le aroga una partita, una natiunitate, séu una tagma pre-care esclusivu pentru sine. Candu magiarii impleau urechile lumiei intrege cu gravamentele si calumniele loru contra guvernului austriacu, candu jocau ei rolul de eroi ai libertății de prim'a calitate, si candu pre-tindeau, că ei se lupta pentru constitutiune numai d'in respecte de libertate, atunci tote aceste-a s'au primitu, afara de Austri'a, de bani buni, si s'a credidut intr'adeveru, că domnii magiari sunt unu popor de martiri ai libertății, că ei represinta libertatea si progresulu, ér' guvernulu austriacu represinta sclav'l'a si barbarismulu. Noi inse, cari de unu sfîr de ani incoce ne aflâmu in pusetiunea putienu de invidiatu, de a gustâ binecuvântarea si darurile libertății magiare, scimus, că acésta este una libertate numai a magiariloru, că toti nemagiarii sunt agăt-feliu oprimati, incâtu cu ardore poftescu éra-si guvernulu austriacu(!), care celu putienu n'a suferit, că magiarulu sè puna romanului séu slavului genunchii pre peptu, si sè-lu trateze ca pre unu invinsu.

„Si asié stă treb'a si cu libertatea de pressa. Diurnaleloru magiare si organeloru partitelor magiare li este iertat ori-ce. Faca ele esecese oricâtul de mari, dlui procuror de statu nice una-data nu-i vine in minte a li intentâ vre-unu procesu de pressa. Inse a supr'a diurnaleloru romane si slave se vegheza cu ochi ageri, si indată ce se ofere unu pretestu cătu de micu, spre a le trage inaintea tribunalului, o facu acésta crediendu, că

prin asemenea tormente de procese continue voru descuragia moralmente si voru ruină materialmente diurnalistică nemagiara.

„Așa și au pus ochii cu osebire si pre diuariul roman „Federatiunea“, care apare aici in Pest'a, si pre care l'au improcessat acum de nou, de-sf obseva necontentu una cumpetare si moderatiune, pre carea contele Andrassy de sigură ar' dor si o observe si diuariul „Hon“ si „Ellenor“. Guvernul magiar ratecesce inse, daca crede, că prin una asemenea procedura ajuta ceva causei sale. D'in contr'a, si-strica numai si se face totu mai nesuferit inaintea nemagiilor. Poporul roman devine atentu prin persecutiunile, ce au de a le suferi acei-a, cari i apera drepturile pre calea publicitatii, si cu atâta mai mare neplacere si desgustu si-intorce facia de către unu guvern, care nu se infiora de asemenea nedreptati.

Procesulu, ce s'a pertratat in 29. novembrie contra „Federatiunei“ inaintea camerei juratilor de aici, inca este de natura a constata assertiunea, că, pentru ce'a ce magiarilor li este iertat, nemagiari se pedepsesc cu tota strictet'a; — acest'a este egal'a indreptatire magiara, acest'a este egalitatea magiara inaintea legei.

In articlului incriminat alu „Federatiunei“ s'a disu, că romani sunt amenintati de magiari-sare, si că cu tote aceste-a ei voru fi chiamati la arme, in casu candu monarcia ar' fi amenintata. Dupa ace'a articlul dîse: „Pentru ce s'e ni versam noi romani sangale? Au dora pentru dualismu, care face pre magiari si nemti domni, er' pre cele latte popore ale monarhiei sclavi? Sacrifică-se-voru romanii pentru legea de natiunalitate, legea pentru instructiune, legea municipale si drepturile virile ale plutocratiei si aristocraticei magiare? Morì-voru romanii pentru Andrassy si Deák?“

Aceste intrebări ale foiei romane sunt forte adeverate, forte fundate, ele descoperu in tota goletatea sa abisulu, pre care l'a creatu politic'a magiara de guvernare. Poporeloru nemagiare li s'a detrasu ori-ce interesu, ori-ce motivu pentru a poté partecipá la ace'a, ce intreprindu politicii magiari. Ele stau reci si indiferente, daca nu inimice, facia cu magiarismulu, si a cere patriotismu de la ele, magiarismulu nu este nice in stare, dar' nice in dreptu. Procedur'a injusta de nimicire a magiariloru a nimicitu totu, ce pentru poporele nemagiare a fostu santu, si pentru ce ele aru fi fostu gat'a a-si sacrificá avere si sange. Ori-ce reminiscientia a guvernului imperatescu austriacu fù sterpita d'in radecina. Totu ce reprezentá ide'a de statu si imperiu austriacu s'a delaturatu, si consecint'a naturale este, că nemagiarii se intreba, se-si verse ore sangale pentru Deák séu Andrassy.

Nimic'a nu folosesce magiariloru, daca facu procese de presa pentru asemenea intrebări. Asemenea desvoltări naturale nu se potu impededea. — Poporele Ungariei au fostu destate a merge la morte pentru statul austriacu, pentru imperatulu austriacu. Că-ci ele erau de credint'a, că statulu austriacu le va scutí contra apesariloru magiarismului, că au de a multumit numai poterei si grătiei imperatului pentru tote drepturile, de cari se bucura. De vreme-ce acesti-a potu face totu, spre a documenta, că in Ungaria nu domnesce guvernul imperialu austriacu, ci esclusiv firm'a Deák-Andrassy: n'au ore romanii si serbii, croatii si slovacii dreptulu de a intrebá, că ore pentru domnii Deák si Andrassy au ei se-si verse sangale in casulu unui resbelu?

„Dieu, așa nu mai poté merge, este cu nepotintia de a mai remané astu-feliu, fără ca in Ungaria să se sterpesca cu totul temelile existintie de statu austriacu. Redactorulu diuariului roman „Federatiunea“ este, firesce, condamnatu de camera juratiloru d'in Pest'a la inchisoru de diece lune si la una mulcta de 500 fl., dar' cu tote aceste-a este adeveratu, că politic'a magiara a rapit romaniloru credint'a cătra patri'a loru austriaca.

Pertratarea processului de presa contra „Federat.“

in 29. nov. inaintea camerei juratilor d'in Pest'a.
Discursul de aperare alu dlui Emericu B. Stanescu.

(Urmare. *)

Nu se pot nega, că patri'a acest'a este comună, de unde nu numai detorintele, dar' si drepturile aru trebuia să fie egale.

O intielegu nu numai individualmente, ci si natiunalmente, că-ci ori-cătu ne-amu svârcoli, totu romane fapt'a, că in patria acest'a poliglota existu mai

*) Vedi Nr. trecutu alu „Fed.“

multe natiuni politice, d'intre cari pre venitoru nece unu nu mai poté fi desconsiderata chiaru in interesu acestei patrie comune.

Va să dica, candu este vorba de distribuirea drepturilor cetățenesci, patri'a acest'a trebuesce să fie mama dulce la toti fiili săi, er' nu mai multu mama dulce la unulu si mastera la cei-al-alti, ca astu-feliu ajungundu la nevoi, să pota face contu pre sprințul toturor-u.

Voiti să vi aduce exemplu? Ei poftim d'in trecutu celu mai de aproape alu acestui imperiu.

Insuve afirmati, că poporele conlocutorie, la anii de trist'a memoria 1848—49 nu de buna voia, ci agitat de camaril'a d'in Viena au prinsu arm'a in mana.

Fia așa!

Dăr' pentru ce i-a fostu usioru camarilei să-i agite la rescola?

Așa-dara pentru că n'au mai pututu suporta jugulu sclaviei, ce voi li-ati pus in grumadi?... așa-dara pentru că chiaru legile vostre i priviau numai de nesuvite?... așa-dara pentru că n'aveau betii de ei neci unu motivu de a fi insufletiti, de a fi animati pentru acele institutiuni de a vostre, ca in casu de lipsa să le apera cu trupu si sufletu in contra ori si cui?...

Da, in cătu privesce ceste-lalte natiuni, nemultumirea cu statulu actualu a fostu generale, a fostu ne mai tolerabile, si unu alu treile-a sevindu-se de ea, s'a facutu rescola pentru elupt area si ascurarea esistintei proprii natiunali in contra institutiunilor celor varvare d'in trecutu, si in contra feudalismului aristocraticu celu apesarioru, fără ca cineva să fie avutu intentiunea de a lupta in contra patriei sale, său pentru devastarea cutrei natiuni conlocutorie.

Ei, domnilor, noi nece atunci n'am facutu „irtó haboru a magyarek ellen!...“

Prin urmare, firesce că usioru i-a fostu camarilei a face reclamu la așa popore n'e multumite; dar' la d'in contr'a, de cum-va poporele erau multumite, de securu ba!

Intrebă: ce voiesce guvernul cu institutiunile sale mai prospete?

Dupa criticele audite, a superá si a iritá poporele d'in nou!

Ve intrebă pre DVostre: aprobati measurele aceste luate de guvernul tieri, ca la o vreme furtunosa să se repetă episodul celu sangerosu de la 1848—49? ori le desaprobat si doriti seriosu egal'a indreptatire a poporelor d'in patria, ca să nu mai pota fi anse la repetirea acelei catastrofe nefericite?

Ei speru, că veti respunde intru anim'a DVostre la acest'a d'in urma, si vedeti, in casu acestu-a ati recunoscute adeverurile cuprinse in articlulu incriminat!

Să trecem la altele.

Insuve ati afirmati, că Austria a trebuitu să cada precum la anul 1859 la Solferino, așa si la 1866 la Sadova d'in singurulu motivu, că natiunea magiara a fostu apesata de absolutismulu lui Bach si de provisoriul lui Schmerling si, prin urmare, ca nemultumita nu s'a interesat cu insufletirea receruta de salvarea imperiului.

Dorire-ati dara, ca la ore-si-care periculu amenintatoru si noi așa să vi dicem? ori doriti a invetia d'in esperinti-a-vi propria?...

Apoi, cu privire la resbelulu de facia intre borusi si intre francesi, si fratii magiari au manifestat ace'a opinione, că numai si numai peccatele regimului a rezultat decadint'a Franciei.

Cum-că cu tote aceste guvernul nostru de acum'a prin institutiunile sale natiunali si confesiunali inca valoarea totu mereu, in locu să consolideze, referintiele nostre internatiunali, armonia intre concetaciei si indestulirea generale, — o dovedescu verde in facia neajunsurile cele multe, tipetele si indignatiunea poporeloru nemagiare.

(Finea va urmă.)

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 5. dec.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedint'a la 1 ora. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Stef. Gorove si Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintei d'in urma, presedintele pune pre mes'a camerei unu registru despre interbeliunile, propunerile si proiectele de legi, presintate in luo a trecuta, si trecute nedeliberate in agendele d'in lun'a lui decembrie. — Registrul se va tipari si imparti intre deputati.

Dupa ace'a se prezinta mai multe petitiuni, cari se transmitu parte comisiunii petitiunarie, parte celei de 25.

Presedintele comunica, că deputatii Gabriela Veneghis si Dionisiu Fittler sunt verificati definitiv, fiindu că terminulu legalu de 30 dfile a spirat degăză, fără ca să se fie prezintat proteste contra alegerei loru.

Bar. Iuliu Nyáry prezinta nunciul camerei magiariloru, conformu carui-a magnatii au primitu, fără modificatiune, proiectele de legi despre convențiunea comer-

ciale inchisata cu Chin'a, Japonu si Siamu. — Se vor asternе Majest. Sale spre sanctiunare.

Ministrul comunicatiunei, Stefanu Goroje, pune pre biuroulu camerei planulu si spesele, ce se recurg pentru regularea Dunarii intre Pest'a si Bud'a. — Proiectele se transmitu comisiunii financiare.

Colom. Hertelendy relateaza, că comisiunea verificatoria a verificat alegerea deputatului dr. Macmillanu Falk, rezervandu-se terminulu legalu de 30 dfile pentru presentarea protestelor, ce s'ar face contra alegerei lui. — Se imparte in sectiunea a siesea.

Petru Mihaly relateaza, că comisiunea centrala a primitu proiectele de legi ale ministrului de finante — Raportul acestu-a, precum si votul separatu, prezentat, cu privire la unulu d'intre aceste proiecte de legi, de deputatul Iuliu Győrffy in numele sectiunii a optu-a, se voru tipari si pune la ordinea dilei in siedint'a de vineri (9. dec.).

Siedint'a se inchiaia la 1^a, ora d. m.

Poporul nostru de la sate.

Daca vremu să facem una revista speciala preste vietii a poporului nostru de la sate, trebuie să marturisim d'in capulu locului, de-si cu dorere, că, pre candu de una parte, acestu-a pare că nu remane surdu la vocea imputatoria a temporii, ce ne invita într'un modu imperativ la „inaintare, progres si cultura“, pre atunci de alta parte elu inca totu mai perseveră in datinile sale vechie copilaresci; nu se pot desbraca de unele moravuri rele, ba ce e mai multu, ne află in trist'a pusenie de a constata, că depravatiunea si coruptiunea crese in proportiune drepta cu civilisatiunea. Nu esarezu Domnilor! E adeverul celu mai puru, ce, cu mare dorere sufleteasca, trebuie să-lu recunoscă una anima romana.

Si, candu me engetu să produc documentele cuvenintioase pentru demastrarea asertiunii mele, sentescu, că pen'a mi denega serviciul de a poté enumera, într'o foia publica, cu de-a-menuntulu morburile lipitiose, de cari e infectat corpulu acestui poporu; sentescu, că detorint'a mea natiunala si patriotică ar' fi d'a ascundea sub unu velu nestribatoriu defectele unui poporu, la care apartienu, er' nu a le espune publicului, ca să pota arata strainii cu degetulu la ele, de-si sciu prè bine, că nece acesti-a, cu cari traimu impreuna, inca nu stau mai bine decât noi!

Me voiu margini dar' numai pre scurtu a atinge cauza reului, si a areta, prin exemple cine merita si condamnatu in acesta privintia — poporul?

Avemu noi barbati luminati, veterani respectabili, cari, d'in fragede teneretie cunoescundu prè bine ranele poporului nostru, si-sacrara cea mai mare parte a vietiei loru, nu crutiara ostenele, nu mediu-loce materiali nece spirituali, numai si numai ca să le pota cură. Ace'a ince inca e adeveratu, că cei mai multi d'intre acesti-a, conformu posetiunii in carea se aflau, si-concentrara poterile si zelulu loru natiunalu intr'ace'a, ca mintea poporului nostru, cea in cătu-va timpita de vîforulu timpurilor de trista memoria, să o lumineze, să o radice la inaltimaea ei; va să dica, tientira mai multu intru cultivarea mintei, lasandu a nim'a sub scutulu altor'a, parte pentru că nu era pusetiunea si misiunea loru de a se ingrijiti de acest'a, parte pentru că cugetau, că d'in luminarea mintei, ca o urmare naturala, va deveni si cultur'a animei. Profesorii de pâna acum ai scientielor naturale-profane si-au implinitu cu scumpetate misiunea loru facia cu acestu judecetu numai de 20 de ani; ince ce să dicem, candu cei mai multi d'intre apostolii religiunii, d'intre cei chiamati a propagă moralulu, se afara, si inca se mai afia nedemni de oficiulu loru sublimu!

Poporul nostru, ni se spune pre tota dñu'a, posiede consientia de sine. Da! o posiede, ince in parte, d'in cauza că lui i-lipsește ace'a de ce are mai mare lipsa.

Civilisatiunea perfecta a unui poporu nu o constitue cultur'a mintei lui, ci cultur'a animei impreunata cu cea a mintei. Pre langa cultur'a mintei, daca o avemu, ni mai lipsește cultur'a animei — ni lipsește moralul si, daca vremu să fimu intru adeveru civilisati, era nu numai spoiti, rafinati, — d'in afara mărtu frumosu, d'in intru putredu-vermenosu.

Potu afirma si ace'a, că poporul nostru si-are consientia de sine intrăga facia cu poporele straine conlocutorie, ince pentru acătă nu ar' fi ore mai bine, mai salutariu, daca ne-amu radică preste aceste, precum si inalta cedrulu fruntea sa superba preste alti arbori ce-la inlungiora, — cu atâtua mai vîertosu, cu cătu acătă s'ar poté... pentru că poporul nostru e unu poporu de sperantia, elu e in tocmăi ca diamantul plinu de pulbere, care pentru ace'a totu diamantu romane, pre candu pulberea, radicata chiaru si pâna la nori, nu se va preface nici odata in diamantu!

Cătra voi me adresezu, ostasi inrolati sub standartul lui Christosu de la capitani pâna la gregariul celu d'in urma! Voi suntem chiamati a curata rugin'a de pre anim'a acestui poporu nobilu. Voi suntem medicii sufletești, si totuși, dorere, de căte-ori e constrinsu omulu a

Romani'a.

Discursulu de tronu

cu care domnitorul Carol I

deschise in 15/27 noiembrie camerele
României.

Domnitoru senatori,

Domnitoru deputati

Me sentu fericie de a me gasi d'in nou in midilocul d-vostre. Frumos'a misiune de controlu, ce aveti a indeplini a supr'a actelor guvernului meu, este nu numai una legitima satisfactiune data tieri, dar' si unu midilou de intarire pentru unu guvern onestu si devotat institutiunilor publice.

Sesiunea pentru care sunteti convocati se deschide in midilocul unei crise europene, creata de marele resbelu, carele s'a incinsu in Occidentu. In facia acestei lupte orasice intre doue natiuni poternice, lini'a de portare a guvernului meu era clara indicata. Credintosu convintiunilor internatiuniali, cari garanteaza esistint'a nostra politica, elu s'a silitu pre de una parte a mantine ordinea d'in intru, er' pre de alta a intretinere relatiuni de buna intielegere cu inalt'a Porta si poterile garante. Tienuti la respectul tratatelor, cari asecura autonomia nostra, suntemu convinsi ca, pastrandu si de aci inainte sincer'a atitudine ca amu avutu, vomu potrivit d'in partea Europei pre ace'si buna vointia ca-as in trecutu.

Sum fericit u ca potu si acum constat in facia tieri, ca relatiunile nostre esteriore sunt d'in cele mai amicale. Astu-felu guvernul imperial si regescu alu Austro-Ungariei a anuntat, in modu officiale, guvernu lui meu, ca consente la desfintarea statu de dorita a Starostisloru, si ca este gata a inchisa una conventiune in cestiunea jurisdictiunei consulare, pentru una reforma complecta a raporturilor judiciarie si administrative d'intre ambele tiere.

Acesta probe de buna vointia ne face a privi viitorul cu incredere. Remane numai, ca intielegintea si moderatiunea toturor s'e inlesnesc mantienerea ordinei in intru, si s'e nu atragemu a supr'a nostra imputarea, ca amu esitu d'in rezerva ce se cuvinte se pastram in impregurari de facia.

Recunoscint'a pentru una natiune, care a datu Romaniei in atatea randuri poternicul seu sprigiu, legitimeaza simpatiile nostro pentru dins'a. In expresiunea loru se ne ferim in se a amestecata fara evenimente atacuri nedrepte seu zadarnice acitari.

S'e nu uitam consideratiunea ce se cuvinte se avemut pentru tote Poterile, cari garantaza asta di positionea nostra politica. Astu-felu numai vomu ascurta viitorul tieri in contr'a ori-caror eventualitatii compromisatorie.

Guvernul meu a avutu una fintire neclintita a supr'a situatiunei financiare.

Cunosceti, dloru Senatori si dloru Deputati, ca bugetulu anului trecutu s'a inchisau cu unu deficitu de 17 milioane, precum vi se va arata mai cu amenuntul in espunerea situatiunei financiare, si ca una detoria flotanta de 46 milioane, provenita d'in deficitile acumulate a le anilor trecuti, apesa situatiunea tesaurului publicu.

Guvernul a luat u ingagamentul catra dvostre de a micsorat acelu deficitu, si de a nu spori detoria flotanta; si, cu tote ca evenimentele politice au produsuna criza financiară fara precedentu, cu tota stagnatiunea comerciului nostru agricolu, guvernul a indeplinitu acestu ingagamentu, si dvostra sunteti pusi in pusetiunea de a constata acest'a in facia tieri, chiar de la inceputul sesiunei legislative.

Asemenea, pentru creditele extraordinarie si suplimentare, guvernul s'a tienut strictu in limitele fondului de 2 milioane ce au fostu acordate, afectandu chiaru una parte d'in acelu fondu pentru servitiile d'in urma.

Daca in se reulu nu s'a agravatu, ar' fi unu periculu pentru prosperitatea publica de a nu-lu vindecu cu una ora mai inainte.

Bugetulu, ce vi se va prezinta de catra guvern, insocut si de legile financiare indispensabile, s'a ecuilibratu.

Unu deosebitu projectu vi se va prezinta pentru stingerea detoriei flotante. Prin elu se va pune totu-una data pentru viitoru una limita la contractarea unor asemenea detorile, si sanctiunea lui va stava in aplicarea principiului salutaru alu responsabilitatii ministeriale.

D'in detoria flotanta, 11 milioane apartinu casei de Consommationi, si ea, reintrandu in capitalulu ei, va potrivit partecipat, in sensulu legei sale organice, cu una mare parte d'intr'insula la crearea unui institutu de creditu fonciaru, fiindu-ca experienta ne-a dovedit, ca sumele ce se depunu annualmente, coviresc cu multu cererile de inapoiare.

Asemenea vi se va infaciu unu altu projectu de lege, care va inlocui impositul personal si de siosele, pentru a carui-a constatare si perceptiune vomu reveni la sistemulu intrebuintat in trecutu prin ficsarea lui in periode de 5 in 5 ani, lasandu percepera in sarcina comunelor, si suprimendu complicatul si impoveratul sistemul de constatare, de perceptiune si de controlare, asta di in vigore.

Astu-felu, simplificandu mecanismulu de asta di, vomu realizat una adeverata bine-facere, mai cu sema pentru locuitorii comunelor rurali, scapandu-i de unu numeros personalu de aginti fiscale si de sistemulu de amenda, care pana acum nu a datu locu de catu la abusuri, fara ca regularitatea perceptiunei se face vr'unu progresu.

Ori-care inse ar' fi modificarea introdusa in sistemulu de perceptiune pentru contributiunile catra Statu, n'ar' corespunde cu deplinata la resultatele ce ar' potrivit produce, daca in acel'a si timpu nu vomu pune si una marginie varietatelor si numeroselor contributiuni, la cari sunt supusi locuitorii comunelor rurale, pentru nisice servicii ce nu corespundu cu sacrificiile facute, candu nu sunt cu totul neproductive. Spre a curma si aci isvorul de abusuri, vi se va propune suprimarea de ori-ce dare directa si indirecta, asta di existente in comunele rurale, lasandu-li-se numai facultatea de a preleva diecimi aditionali, pre langa darea generale, ce va inlocui contributiunea personala si cea de siosele.

Prin projectul de bugetu s'a previdutu si platita anuitatilor drumului de fieru. Lini'a Romanu-Suceava-Iasi se afla de acum pusa in circulatiune. In curundu, speru, se vor potrivit deschide si linile Romanu-Galati-Bucuresti; astu-felu se va afla in exploatare una lungime totala de preste 700 kilometri de cale ferata.

Acesta mare opera de pace si de civilizatiune s'a continuat in midilocul crisei generale, produsa prin resbelul d'in Occidente. Ea se poate privi ca unu faptu indeplinitu pentru Romania-Mare si Moldov'a. Remane numai, ca cu acel'si activitate se urmeaza lucrarile in Romania-Mica, ale carei interese mai reclama si jumetatea liniei sale cu Austria si Ungaria.

Pre langa legatur'a ce are a se face la punctul Verciorov'a, studie se urmeaza pentru a uni directu Craiov'a cu punctul Petroșani prin valea Jijului. Acesta linia este de unu interesu capitale, atat u pentru aceasta parte a tieri, catu si pentru transitul internatiunial.

Este de una importanta capitale, ca resculu drumurilor noastre ferate se termine catu mai curundu, pentru ca ti'er'a, prin esperienta inlesnirilor ce se vor procuru, se ajunga la cunoescint'a deplina a numeroselor folosuri, ce decurgu d'in aceste midiloci perfectumate de comunicatiune pentru desvoltarea ei viitorie.

In privint'a acestor concesiuni, guvernul a cautat a se conduce cu acea buna credintia, ce trebuie sa fie lini'a de portare a ori-carei administratiuni oneste. Elu crede ca sira indeplinitu aceasta detoria.

Guvernul meu vi va supune projectul unei alte intreprinderi de mare utilitate publica, primita degajat cu multumire, pentru partea ce-i apartine, de catra guvernului Otomanu, acelora alu unui podu statutoriu pre Dunare de la Giurgiu la Rusciucu.

Infintarea drumurilor judetiane s'a continuat anul acestu di cu una mare activitate, pre langa una constructiune multu mai ingrigita.

Calele nationali, de-si n'au participat in acel'a si gradu la acesta impulsione d'in cauza midilocelor restinse, afectate in bugetulu anului curentu, totu-si s'a continuat executarea contractelor inchisate in limitele bugetarie.

In aplicarea legii de espropriatiune pentru cauza de utilitate publica, recunoscandu-se ore-cari lacune regretabile, guvernul a sentit imperios'a necesitate de a vi supune unu projectu de lege, priu care, fara a se sacrificat nimicu d'in principiul respectului proprietatii, se va asigura ficsarea indemnitatilor pre nisice base ecuabile.

Mai multe proiecte de legi militare, propuse inca din sesiunea trecuta, asteptau deliberarea dvostre, spre a completeaza opera organizarii armatei nostru.

Punerea in lucrare, in tota intinderea loru, a legilor existente, mai cu sema adunarea militilor si concentrarea repetita a granicerilor si a dorobantilor, a intarit in anul acestu di instructiunea militara a Romaniei.

In privint'a instructiunii publice, este de dorit, domnilor senatori si domnilor deputati, ca prin intielegintu dvostre concursu, investimentul se sa intrebat mai multu catra carierile productive si studiile fecunde, in vreme ce pana acum elu a fostu mai exclusiv dirijat catra functiunile Statului.

Totu-de-oata atragu serios'a dvostre atentune a supr'a resultatelor ou totulu minime, ce dau seminariele. De-si Statul intretiene cu mari sacrificie 750 de interni, totu-si aproape de una mla de beserice, adeca mai una a trei-a parte a cifrei totale a comunelor rurali, stanu di in parasire d'in lips'a de preti.

Guvernul meu vi va mai presinta unu projectu de creatiunea unui stabilimentu de bai la Slanicu, dupa una intielegere ce a avutu cu asiediemntul sanctului Spiridonu d'in Iasi.

Terminandu, dloru senatori si dloru deputati, sunt convinsu, ca situatiunea financiară si echilibrul bugetarui tienu celu d'antaiu locu in deliberatiunile dvostre. Pre terenulu unor discusiuni seriose, inspirate de una sincera iubire pentru binele publicu, poteti fi sicuri, ca ne vomu gasi totu-de-un'a impreuna, si ca unu deplinu acordu va domni intre toti.

esclamá: „Medice, cura te ipsum!“ Onore! de trei ori onore exceptiunilor!

Candu scie poporul unei comune, ca parocul seu a datu Prea Sfantei Sale Dului Episcopu 1000 fl. v. a., pentru conferirea unei paroie, ce n'aduce venitul de 2-300 fl. la anu... Ei! dar' se tacu, ca ci éta una parte a intiegintiei romane sucurse, si, in butulu institutiunilor divine, prin Statutul seu organizat curmà acestu reu, ordinandu, ca de aci inainte oile se-si aléga pastorii.

Candu poporul vede, ca parocul seu, ce n'a voit u se urmeze consiliile evangelice, s'a insoratu... inse tota si se afla surprinsu in adulteriu, — atunci cine mai poate impiedeca, ca tat'a se nu aduca pentru copilasimul seu de 14 ani una concubina mai in vrasta... A! nimenes! Acestea o face elu liberu, in diu'a mare, cu solemnitatea receruta: musica, nasi, etc., si inca tocmai pre tempulu, candu preutul celebréza sant'a Liturgia in biserica, fara de a mai cugeta cineva la nefericirile subsecventi!

Candu poporul afla, ca parocul seu si porta oile si vacile prin livele si semenaturele altoru-a, era d'insul pandesce cu batiul in mana pana acel se saturu, ore nu va face si elu asemene, ne respectandu avereia, ba, sub anumite impregiurari, neci vieti'a de apropelui seu! Si, in fine, ca se gatu cu esemplile odiose, candu poporul aude d'in gura parocului cuvinte de blasphemia si injuria in contra lui Ddieu si a Santiloru sei, asie catu neci cocieriul celu mai depravat de la atare curte unguresca nu l'ar' intrece, ce mai avemt atunci se acceptam de la poporu...?

A trecutu de onestitate, pietate si ori-ce sentiu religiosu. Disordine preste disordine!

Si ce facu capetele santite facia de tote aceste? Ei! jugulu loru e dulce, sarcina loru usiora. Pravil'a lisierbesce de capataniu; se intorce de pre una parte pre alta, si viséza la cate una sutisiora!

Me voiu mai reinforce a supr'a obisctului de facia cu alta ocasiune, candu voiu si trage una paralela intre poporul nostru banatianu si celu ardelenescu; pana atunci invocu provedinti'a divina, ca se radice de conducatori ai destinelor nostre nationali, barbati de acei-a, cari si-principu mai bine misiunea loru, se sciu desbracata de orice interese private, precum era unu Siulutiu, cari apoi se-si scia alege pastori buni, cu atat u mai vertosu, ca si unu Pontifice romanu n'a cerutu alta decatua: „Dati-mi paroci buni, si eu vi reformez lumea!“

*Ioanu Vulcanu,
preutu romanu.*

Rogare

catra intiegint'a romana.

In numerulu 8 si 15 alu foiei „Transilvania“ d'in anulu 1869 am arestatu pre largu necesitatea pentru latirea catu s'ar' potrivit mai tare a cunoisciintei fisiologice si igienistice intre poporul nostru. — Ca aceasta necesaria latire recunoscuta, precum nu me indoiesc, de tota intiegint'a romana, se devina si posibila, mi-am datu tota ostanel'a a intocmi si done brosire, in o forma catu se poate de usiora, un'a: Catechismulu antropologicu, care tracteaza despre partile constitutive ale corpului nostru de la celu mai departe elementu pana la celu mai aproape aparatu, si despre functiunile (lucrările) acestor'a; alta: Catechismulu sanatati, care tracteaza despre totu, ce lucra principiosu ori daunatosu a supr'a corpului, respective a supr'a sanatati nostre.

Ambe aceste carti, pre catu sunt de mice, pre atat'a potu fi — dupa modest'a mea parere — in man'a preutiloru, invetiatorilor, elevilor, cu unu cuventu in man'a intiegintei nostre de celu mai mare folosu. Dorere, ca trebuindu se mergu la congressul nationalu bisericesc in tabiu, ar intratu in Catechismulu antropologicu si unele erori de tipariu mai grele, cari in se au indreptat la finea cartii, si aci tragu atentiu a ceterilor.

Fie-care carticica brosirata (de 5 si 4 cole) consta 25 cr. v. a., si se voru tramente la toti DD. protopopi, parochi, invetiatori si alti barbati, cari voru binevoi a me sprigini in aceasta intreprindere, cercata nu fara putine sacrificie, numai d'in zelul curat u potrivit folositorului nostru, si mai cu sema tenerimei ce se desvolta.

Rogu dura pre tota intiegint'a romana si pre toti binevoitorii poporului a lati, catu se potrivit, aceste carticice, si a face cunoescutu poporului folosulu, ce-lu potrivit trage d'in cetirea si invetierea loru, cu atat'u mai multu, cu catu de la calduros'a imbracisare a acestor'a, va depinde edarea celoru-lalte.

Domnii, cari dorescu una cantitate mai mare a acestor'a carticice, se binevoiesca a se adresu prin carta de corespondintia catra subscriaulu in Timisior'a, si de locu i se va tramite.

Se afla de vendiare la DD. protopopi Ioane Petricu in Brasovu, Ioane Metianu in Zernesti, Ioane Papiu in Dev'a, in tipografi'a archidiecesana in Sabiu, la D. secretariu episcopal Ioane Bartolomeiu in Caransebesiu, la subscrisulu si in librari'a lui Steger in Timisior'a.

Timisior'a, in 8/20 nov. 1870.

Dr. Vasiciu.

De adunarea mi-place a crede, dloru senatori si alorui deputati, ca, in urm'a evenimentelor intemplete, pre care tief' la cunoaste, veti chibzui cele mai intelecte măsuri, spre înlăturarea in viitoriu a unor fapte, cari au compromis existența unor natiuni mai vechie si mai poternice de către a noastră. Cred, că și dvostra cunostetă petrunii de aduncă cugetare a lui Montesquieu, că „nău statu liberu, adeca pururea agitatul, nu poate să se mantine, dacă elu, prin propriile sale legi, nu este capabile de îndreptare.“

Dumneideu să bine-cuvinteze lucrările domnișilor voștri.

Carol I.

Urmărea semnaturilelor ministrilor.
București, 15. noiembrie, 1870.

Adunarea Deputaților.

Siedintă de la 16. noiembrie, 1870.

Sub presedintia fostului presedinte alu biroului din sesiunea trecută, d. G. Costaforu, siedintă se deschide la ora 12^h.

La apelul nominal respundu ca presinti 108 deputati: cameră completa.

Conform art. X, XI si XII din regulamentu, se decide a se trage la sorti una comisiune, care să verifice titlurile deputaților d'in nou alesi.

Sumariul siedintei de ieri se aproba.

Se procede la tragerea la sorti a 7 deputati, cari să compuna comisiunea verificatoare.

Siedintă se suspende pre 10 minute.

La redeschidere, se procede la alegerea presedintelui adunării. Rezultatul scrutinului este: Votanti 88 deputati; bilete albe 2; majoritate absolută 44; au intrunitu: D. G. Costaforu 47 voturi; d. Ionu Ghica 39 voturi.

Se proclama de presedinte alu adunării dlu G. Costaforu, care multiamesece deputaților de nou'a probă ce-i dă, pentru nou'a incredere ce-i manifestă, promitiendu li a fi cu domnia lor, cu ordinea și legalitatea.

Siedintă se suspende pre 5 minute. La redeschidere, se procede la alegerea a 4 vice-presedinti. Rezultatul votării este: Votanti 84 deputati. Abtienuti 36 deputati. Majoritate absolută: 25 voturi. Au intrunitu: D. Panaitu Casimiro 44; d. George Leca 44; d. Generariu Em. I. Florești 43, si d. Ionu Agarici 48 voturi, cari se proclama de vice-presedinti.

Se suspende siedintă pre 5 minute; la redeschidere se procede la alegerea a 8 secretari. Votanti 74 deputati. Abtienuti 29 deputati. Maj. abs. 23 voturi. Au intrunitu: D. C. Braiescu 45 voturi; d. P. Angelescu 45; d. Teodoru Vacarescu 44; d. Leonu Eracle 43; d. I. Codrescu 44; d. N. Negrea 43; d. G. Sefendache 43 si d. Meleni 43 voturi.

Se procede a alegerea cestorilor, si se proclama: D. P. Ciucu cu 56 voturi; d. N. Tataranu cu 45 voturi; d. Maghistanu cu 41 voturi, si d. M. Marghilomanu cu 43 voturi.

Dupa finirea votării intregului birou, ministrul de finanțe citește mesajul domnescu, prin care se înaintea adunării bugetele. Presedintele, d. G. Costa-Foru întreba, daca comisiunea bugetaria e să se alegă imediat?

Intre acestea, ca cestinu de regulamentu, d. N. Voinovu areta, că s'a calcatu de către guvern art. 88 din regulamentul camerei, si art. 55 din constitutiune, tienindu-se d. A. Candiano-Popescu, unu mandataru alu natiunii, arestatu. Urmăza apoi una aprinsa discusiune de regulamentu, la care ieu parte dd. Voinovu, Nicolae Ionescu, d. Al. Lahovari, ministrul justitiei si presedintele d. Costa-Foru, care dă diferite explicații.

„Romandu.“

(Va urmă.)

VARIETATI.

(Concursu) Nr. 1195/scol. Catedra de limbă si literatură romana, incopciata cu indatorirea de propunere a religiunei greco-orientale romane la gimnaziul superior din Temișoara, si proveyduta cu salariu anualu de 700 fl. v. a., devenindu vacante: in urma rea intimatului Inaltului ministeriu reg. ung. de cultu si instructiune publica de datul 21. noiembrie st. nou, a. a. Nr. 25326 — pentru implinirea ei se scrie concursu din partea senatului scolaru alu Consistoriul gr. or. romanu din Aradu cu terminu pâna la finea lunei lui noiembrie*) stil, vechiu a. c. Concurrentii pentru acestu postu, sunt avisati a sustine acestui senat scolaru, pâna la termenul susu arestatu, recursele loru provediute cu testimoniu de maturitate si cu testimoniu despre absolvirea teologiei greco-orientale romane, si adresate către inaltul ministeriu reg. ung. de cultu si instructiune publica. Aradu, in

*) Fiindu terminul pâna la finea lui noiembrie vechiul cam scurtu; suplicele de concursu se vor primi si inca 14 dîle dupa acelu terminu.

13. noiembrie 1870. Senatul scolaru alu Consistoriul episcopal gr. or. romanu din Aradu.

** (Tie ră în înălțitoru) Diariul „America Engineer“ specifică minunile americane in modulu urmatoru: Cataractul celu mai mare din lume e Niagara, unde apele lacurilor superioare formează unu fluviu de trei patrare de mila de latu, care apoi devine numai decât angustu, si cade preste stante in sfundime de 175 pitiore. Speluncă cea mai mare din lume e speluncă Mammoth in Kentucky, unde omulu pote călători pre unu fluviu subteranu, si pre langa acea pote prinde pesci fara ochi. Fluviul celu mai mare din lumea cunoscuta e Mississippi, de 4000 mile anglese de lungu, si sieselu celu mai mare din lume e sieselu de langa Mississippi, care cuprinde 500.000 mile patrate si e celu mai fructiferu din tota lumea. Parcul celu mai mare din lume se poate gasi numai in Filadelfia; elu cuprinde preste 2000 jugere de pamantu. Celu mai mare portu de bucate in lume e Chicago. Lacul celu mai mare in lume e Lake Superior, a carui-a lungime face 430 mile, si aduncimes 1000 pitiore. Massa cea mai mare de feru solidu e delulu de la Missouri, a carui-a înaltime face 350 pitiore, si periferia doue mile. Opera cea mai buna de arhitectura grecesca e coloialu Girard pentru orfani, in Filadelfia. Apeductul celu mai mare din lume e apeductul Ceeton in New-York, care e de 40^{1/2} mile de lungu, si a constat 12,500.000 dolari. Depositul celu mai mare pentru carbuni e in Pensilvania.

,Amvonulu“,

foia basericesca pentru elaborate din sferă eloctrice sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popffu (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anul II), apare de doue ori pre luna, in numeri de căte doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu feliul de predice de dominece, serbatori si de diverse ocasiuni. Prenumeratuna se face de odata pentru anul intregu. Pretiul de d'incoce de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'incolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Geneva, 2. dec. Garnisonele prusești din Metz, Thionville, Nancy si Strassburg au primitu ordinulu să plece fara amânare spre Parisu.

Berolinu, 3. dec. Indata dupa primirea tractatelor confederative, principii germani, in frunte cu regele Bavariei, voru merge la Versailles spre a oferi regelui Wilhelm titlulu de imperatu germanu.

Constantinopol, 3. dec. Rusia nu este aplecata a-si revocă prim'a sa nota. Înarmările marine se continua. Flota pancerata se va immobi cătu de curundu inca cu trei năi de resbelu.

London, 3. dec. Rusia va prezenta conferintie unu tractat nouu despre neutralisarea Mării-Negre. Not'a lui Gortschakoff se va ignoră incau fi cu potintia.

Viena, 4. dec. Rusia primește conferintia pre langa asigurarea sustinerei statului quo. Unu reprezentante alu guvernului francesu din Tours inca va participa la conferintia. — Declaratiunea Prusiei in privint'a projectului de conferintia a sositu degă; Prusia inca este de parerea, că confintia are să se intrunesca fara prejudicie, că adica tractatele sunt de a se privi ca valide, pâna candu nu se voru stramută prin poterile signatarie.

Odessă, 4. decembrie. Ministrul de resbelu i s'a datu spre dispusetiune unu imprumutu de 10 milione ruble, pentru ca să fondeze fortăretie la confinile turcesc si galifane. Primaveră se accepta cu mare ingrijire.

Tours, 4. dec. (oficialu.) Armat'a de la Loire si-a interuptu vineri si sambeta mersulu spre Parisu din cauza resistintiei energice a inimicului. Se pare, că inimicul si-a concentratu poteri considerabile intre Pithiviers, Artenay si Orléans. S'au intemplatu mai multe loviri, fara ca să aiba rezultatul de una parte sau alta. Armat'a a trebuitu să se retraga in pusețiunile sale de la Orléans si să amene continuarea mersului. Misuniunea armatei de la Loire a devenit intr'adeveru mai grea, cu tote acestea inse contribue multu la scaparea armatei lui Ducrot, de ora-ce massele inimicului sunt tienute la Orléans.

Viena, 5. dec. Mam'a-imperatesa contribu pentru pap'a 5000 fl., arci-ducele Franciscu Carolu 5000, arci-ducesa Sofia 3000 fl. — Responsulul

lui Gortschakoff este in unu tonu mole, in se slabu in argumente. Se vorbesce, că acestu respunsu contine intrebarea, că pentru ce Austria voiesce să se observe din litera in litera numai tractatulu de la Parisu, si nu si pacea de la Prag'a.

Nr. 1494.
1870.

Concursu.

Pentru ocuparea statuii de notariu si colectoru, devenita vacanta in comunele impreunate Domucu, Bicaru si Valea-Jidului, in Transilvania, pre langa beneficiu de 215 florini salariu anualu, cuartiu liberu, gradina de legume in estindere de 400², si lemne debuintiose de focu.

Concurrentii sunt indatorati a dovedi prin documente, că

1) posedu perfectu, in scrisu si vorbitu, limb'a romana si magiara; cari posedu si limb'a germana, voru ave preferentia;

2) că pre acesta cariera posedu desteritatea re-ceruta;

3) Au a produce carte de botezu;

4) Atestatu de moralitate;

5) Că ce functiune au avutu pâna in prezentu;

6) Că, ca asigurantia, posedu o avere nemiscatoria, in pretiu de 500 florini.

Suplicele documentate estu-modu au să se asterna subscrizorul oficiolatu pâna in 10. ianuarie 1871.

Oficiolatu processualu

Tölgys, in 22. noiembrie 1870. (1-3)

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU

Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.

IOSIFU WEISS

Apoecariu „la arapulu“

in Viena, cetate, Tuchlauben Nr. 27, recomenda onoratului publicu urmatorii articolii:

(Expeditiuni postali se facu numai pre langa accluderea tacsei de impachetare de 15 cr. v. a.)

Pate peectorale. De la farmaciul Georgé in Francia. — Tablete de peptu (visicatorie) contr'a jigaraiei, catarului, tusei si rugasirei. Pretiul unei cutii 20 cr. v. a. Cumperandu-se 1 dusina de cutii se scadu 25 percent.

Algontina. (Apa, care alina dorerea de dinti intr'un momentu.) Uniculu mediu-locu pana acum probat contra dorerei de dinti; are efectu momentanu si nu continue nice una substantă spirituoasă, aspiră său acra, se poate deci intrebuintă si la copii. In butice 70 cr. La 1 dusina 20 percente rababu.

Emplastru pentru fracturi si alte vătemări. Se poate intrebuintă cu osobire la vătemări de pantece; este pregatit si recomandat de Dr. Krus, medicu practicu de vătemări in Basel's. In cutie de tinichea dimpreuna cu descrierii instructive. Pretiul 4 fl. v. a.

Olef de peru din cogii de China, spre immobiliare si intarirea perului. Pretiul unei butice 87 cr. v. a.

Balsamul pentru degeratatura, in butice de cate 50 cr. v. a.; acestu balsam alina indata dorerea si vindecă pre depeste chiar si degeratatura invecită; este unu mediu-locu recomandabil, care prin una experientă de mai multi ani si-a cescigatu multiumbră generale.

Pravu de tuse si cataru Dr. Quarín. In cutie originală à 65 cr.

Olef de radacine de scaiu. Acestu oleiu este de mare avantajiu pentru crescerea perului; in butice de cate 30 cr.; la 1 dusina 25 percente mai estinu.

Balsamul ung. pentru rane si stomacu de Seehofer. Acestu balsam este de mai bine de 40 ani prestatindu placuta si bine-primitu atatu pentru efectul seu escelinte, catu si pentru pretiul celu estinu. Una butice dimpreuna cu avisulu instructiv, 40 cr.; la 1 dusina 20 percente mai estinu.

Tablete de limbroil de Dr. Callon. / ceste tablete se recomanda ca unu mediu-locu de totu siguru contr'a limbroilor, au unu gustu forte placut si de acea se potu dă si copiilor, candu se joacă; in cutie, dimpreuna cu avisulu instructiv, 40 cr.; la dusina 20 percente mai estinu.

Cachou aromatisatu, spre delaturarea miroslui neplacut din gura in urm'a fumatului, mancarei si a beuturii de spirituoase, precum: vinu, bere, etc.; neaperaturi de trebuință candu cineva are sa cerceste societati mai bune si mai fine, teatrulu, balurile, se intre in salone, etc. Aceste Cachou-uri constau din substantă de plante curate si nice decatul stricătoare sanseatai si se recomanda si ca scutis contr'a putredrei dintilor, precum si a dorerei de dinti. La tota intrebuintarea se ie si mananca una pilă, prin carea se delatura miroslul neplacut. In cutie de cate 70 cr.

Olef adeverat de grăsimi de pesce. Recunoscute de cau mai escelente medicamente pentru dorerile de peptu si morburile de plămâne, este de una calitate escelentă si are un gustu curat. Butică 1 fl. si 1.80 cr. La 1 dusina butice 25 percente rababu.

Mediu-locu francesu, liquidu pentru colorarea perului. Orice felu de peru se poate coloră durabilu dupa placu, negru, brunetă sau blondu, in decursu de celu multu 10 minute, efectul acestu mediu-locu este degă asăi de generalu cunoscutu, incatua una apreție ulterioră ar fi superfluo. Aparatele recerate, adeca 2 perie si 2 scoice (găice), 50 cr. Unu fiaconă din acestu mediu liquidu pentru coloratul perulu 2 fl. v. a.

Essentia vitale Augsburgiana de Dr. Kiesow. Este tare de recomandat pentru incuviuri violente, mixturi rea, doreri emoroidale. Una butică dimpreuna cu avisulu instructiv 50 cr. si 1 fl., la 1 dusina in cutie originală 25 percente mai estinu.

Eau de Botol Aromat. Apa de gura este unu mediu-locu preservativ escelente si preste totu placut contra dorerii de dinti, putredinile dintilor si a miroslui reu din gura. Pretiul unui fiaconă 50 cr.

Ess-Bouquet, unu parfum forte finu cu osohire pentru basmale si rufe. Pretiul unui fiaconă 1 fl. (2-6)